

غرب کشور نهایت مجاهدت و هوشیاری و مراقبت اعمال نمایند.
اطلاعات - دوشنبه ۱۶ بهمن ۵۷

پیام پدر طالقانی به مردم «سنگسر»: روزگار سربلندی شما مردم تحقیر شده، فرا می‌رسد

حضرت آیت‌الله طالقانی در پاسخ نامه اهالی سنگسر که برای آن حضرت ارسال شده بود، پس از اشاره به عملیات عمال خودفروخته‌ی فاسدالاخلاق که با دستیاری و حمایت چند نوکر جان‌نثار رژیم زندگی را بر مردم سنگسر خفت‌آمیز کرده بودند، مرقوم داشته‌اند. اینک روزگار سربلندی و عزت شما مردم ستمدیده و تحقیر شده فرا می‌رسد. ندای امام خمینی از کران تا کران مردم این مرزوبوم را پیدا کرده و قدرتی به ملت بخشیده که برهمه‌ی تیرگی‌ها، فسادها، تبعیض‌ها، نفاق‌ها، انحرافات عقیدتی و تعدیات و سوء استفاده‌ها به‌ر شکل و زیر هر پوشش و ادعائی بحول و قوه الهی و به بازوی توانای شما فرزندان اسلام بالاهام از تعلیمات عالیه و نجات‌بخش اسلام راستین خاتمه خواهد داد. به‌امید روزگار سعادت و عدالت و مساوات. بار دیگر برای شما موفقیت و پیروزی از درگاه باری‌تعالی مسئلت می‌نمایم.

السلام علیکم ورحمت‌الله وبرکاته.

کتابخانه آسید محمود طالقانی - ششم ربیع‌الاول ۱۳۹۹

اطلاعات - ۱۶ بهمن ۵۷

نظر گاه‌های پدر طالقانی درباره حکومت اسلامی

آیت‌الله طالقانی عصر دیروز در يك مصاحبه مطبوعاتی که در خانه‌اش برپا شد، به سئوال‌های خبرنگاران داخلی و خارجی درباره اوضاع کنونی و انقلاب ایران پاسخ گفت:

خبرنگار تلویزیون سوئیس پرسید: در اروپا برای ما خیلی مشکل است تصور کنیم که روحانیون بتوانند رهبری سیاسی هم داشته باشند. آیت‌الله طالقانی در پاسخ گفت: بله، منهم تصدیق میکنم که برای

اروپا مشکل است، چون روحانیت مسیحی براساس انجیلی قرار دارد که ۵۰ سال بعد از مسیح تدوین شده و مضمون آن فقط دعوت به همان روحانیت مورد نظر شماس است. اما در اسلام و قرآنی که ما داریم همه، چه مسلمان و چه غیر مسلمان، آنرا قبول دارند که همان کتاب پیغمبر اکرم است، از روحانیت با برداشت شما اثری نیست. اگر معنای سیاست مسئولیت در برابر انسان‌ها و حمایت از مظلوم‌ها و مبارزه با ظلم است که این در متن قرآن و تعالیم قرآن هست و همیشه خفیف یا شدید جریان داشته. ولی اگر مفهوم سیاست، دروغ - پولتیک و چندگویی و عدم صحبت باتوده‌های مردم باشد، روحانیت اسلام این سیاست را محکوم میکند.

خبرنگار پرسید: در ایران تعداد آقایان آیت‌الله‌ها زیاده است، چگونه میتوان توجیه کرد که کدام يك از اینها نظرشان ارجح است و نظرشان باید اجرا شود. مثلاً آقای خمینی که صحبت می‌کنند، نظر دیگران را هم مدنظر دارند؟

آیت‌الله طالقانی پاسخ داد: در مکتب اسلام و بخصوص در مکتب امامت شیعه، مبارزه با ظلم و فساد و رژیم‌های فاسد و برقراری در جامعه از مسائل ضروری است و هیچ آیت‌الله‌ای و هیچکس که آشنا به اصول اسلام باشد، نمیتواند در مقابل ظلم و فساد بی‌تفاوت باشد. تفاوت فقط در چگونگی مبارزه است و شرایط مبارزه. به این جهت می‌بینم که در تاریخ اسلام و بخصوص شیعه، رهبران اصیل اسلامی با حکومت‌هایی که بر طبق موازین اسلام نبوده سازش نداشتند. منتها گاهی که قدرتی بدست می‌آوردند، مبارزه‌ها اشکار بود و گاهی پنهانی که ما از آن تعبیر به «تقیه» میکنیم. پس با این شرح، آیت‌الله و عالم روحانی یا فرد مسلمان نمیتواند اهل مبارزه نباشد و با دستگاه و رژیم فاسد سازش کند.

نقش کمونیست‌ها

خبرنگاری پرسید: بسیاری از کمونیست‌ها در گذشته برضد شاه مبارزه کردند، بسیاری زندانی بودند، بسیاری برای انقلاب شهید شدند. آیا شما آنها را مخالفین اسلام میدانید و آیا در حکومت جمهوری جایی برای آنها هست؟

آیت‌الله طالقانی گفت: مسأله مکتبی غیر از مبارزه است. از جهت مبارزه، ما خود شاهد بودیم که بسیاری از آنها کشته شدند، زندانهای

طولانی کشیدند و در این مبارزه سهمی داشتند. از این جهت شکی نیست، اما مسأله مهم اختلاف در ایدئولوژی کمونیست‌هاست نه اختلاف در مبارزه. بنابراین کمونیست‌ها در مبارزه فعلی تا آنجا که وابستگی به کمونیسم بین‌المللی و پایگاه‌های کمونیستی نداشته باشند و الهام از خارج مرزهای اسلامی نگیرند و در طریق این مبارزه که فعلاً نفی استبداد و استعمار است مزاحمتی ایجاد نکنند، هیچگونه تعارضی با این انقلابی که از اکثریت و توده مردم ایران آغاز شده، نخواهند داشت. آنها هم خودشان را طرفدار خلق و توده میدانند و ما هم شعارمان همین است که توده‌های مظلوم را باید نجات داد. بعد که پمرحله اثبات رسید، یعنی تأسیس حکومت اسلامی که بر مبنای آزادی و دموکراسی است، آنها هم میتوانند آزاد باشند، هم در گفتن مسائل‌شان و هم حتی در تشکیلاتشان. آیت‌الله طالقانی سپس به خبرنگاران تلویزیون سوئیس گفت: ما از نزدیک نمیدانیم، ولی سوئیس کشوری است که ما از آزادی و وضع زندگی مردم آن و تربیت و سلامتی روح و فکرشان همیشه تعریف شنیدیم ولی فعلاً متأسفیم که سوئیس مرکز نگهداری پولهای دزدی بین‌المللی شده، مخصوصاً دزدها و غارتگرهای مردم ما و این لکه ننگی شده بر دامن سوئیس که هرچه دزد و غارتگر است، پولهایشان را بردند در بانکهای سوئیس گذاشتند. حتی نمیشود معلوم کرد چقدر دزدیده‌اند. بگوئید این لکه ننگ را از دامن‌تان پاک کنند.

بهره‌برداری از سرمایه آتلین «طالقانی و زمانه ما»

خبرنگاری پرسید: آیا در جمهوری اسلامی بهره‌برداری از سرمایه چنانکه در سیستم سرمایه‌داری متداول است، مجاز است یا خیر؟
 آیت‌الله طالقانی پاسخ داد: خیر، در اسلام نه‌استثمار هست نه استعمار. هرکس به‌اندازه کارش و زحمتش و هرکس هم در جای خودش و بر اثر استمدادش بهره‌میرد. این همان معنای قسط است که مسلمان‌ها موظف‌اند اقامه قسط کنند.

خبرنگار دیگری پرسید: آیا نمونه‌ای از حکومت اسلامی را که وجود داشته یا دارد میتوانید نام ببرید؟

آیت‌الله طالقانی جواب داد: نمونه کامل در عصر پیغمبر اکرم بود. ناقصش در عصر خلفا تشکیل شد و باز کاملاًش در چند سال حکومت «علی» بود. پس از آنکه خلافت به سلطنت و آنهم به سلطنت

میراثی تبدیل شد، اساساً از مسیرش منحرف گشت. در جاهایی اصل اسلام انحرافیست و فروعش رآمدعی هستند اجرا میکنند، مثل سعودی که اساساً چون سلطنت میراثی در اسلام بشدت نفی شده و در سعودی سلطنت خانوادگی بر مردم سلطه دارد، این نمونه اسلامی نیست. اگر در کشورهای دیگر اسلامی هم آراء مردم تا حدی دخیل در قوای مقننه و اجرائیه شده است ما می‌بینیم که این قسمتی از اسلام است و قسمتی از مکتب‌های دیگر که وارد اسلام شده. البته این انحراف‌ها بخصوص در قرن اخیر در اثر فشار استعمار غربی بود. ولی ایده‌یی که ما داریم مجتمع اسلامی خالصی است که با معیارهای مرفقی قرآن و آراء آزاد همه مردم شکل بگیرد.

خبرنگار سؤال کرد: در مورد قوانین و معیارهای مرفقی قرآن منظورتان چیست، آیا این قوانین متغیر هستند یا خیر؟

آیت‌الله طالقانی پاسخ داد: هر جمهوری در دنیا معیارهایی دارد. در نظام اسلامی که من اسمش را حکومت نمی‌گذارم، چون حکومت معنای حاکمیت عده‌ای بر عده دیگر را دارد، اما در اسلام حاکمیت جز برای خدا که خالق همه مردم است، نمی‌باشد و همه مردم بنده خدا هستند و زمین و آنچه ذخائر که در زمین نهاده شده سفره گسترده‌ای است برای همه مردم که باید به اندازه احتیاج و نیاز کارشان از آن استفاده کنند، این اختصاص به یک گروهی ندارد. چون همیشه قرآن خطابش به «ناس» است و «ناس» یعنی همه مردم نه مسلم یا مؤمن به تنهایی.

از این جهت اصل همین است که انسان اولاً به شخصیت خودش و شخصیت انسانی خودش برگردد، یعنی به شخصیتی که در اثر نظامهای فاسد از دست رفته است، و دیگر اینکه در شرایط اجتماعی آن قسط و عدالت همگانی پیاده شود. این اصل يك مجتمع سالم اسلامی است، ولی ممکن است همه اینها در يك شرایطی و در يك فصلی از زمان در اثر عوامل خارج و داخل یا ناآگاهی مردم پیاده نشود. کوشش کسانی که طرفدار این مکتب هستند، اینست که تا حد امکان این را پیاده کنند و همین جهت تغییرش است. مثل همه اصولی که در مکتب‌ها و دانشگاهها علمی و ثابت‌اند و در عین ثبات، تکامل و تغییر هم در آنها هست. نکته مهمی که باید تذکر دهم اینست که انقلابات و حرکات اصیلی که در تاریخ دنیا از گذشته تا انقلاب فرانسه و انقلاب اکتبر روسیه و انقلاب‌های دیگر، هدف اصلی آزادی انسان‌ها بوده و هست و مطبوع اصیل انسان بیش از

مسائل خوراك و مسكن و.... «آزادی» بوده و مسائل اقتصادی در پرتو «آزادی» قرار داشته‌اند. ولی بتدریج ما می‌بینیم که در غرب سرمایه‌داری و شرق کمونیست، آزادی انسان‌ها تحت الشعاع اقتصاد قرار گرفته و اقتصاد است که انسان‌ها و جامعه را شکل می‌دهد و یکنوع توده‌های مردم را به بند می‌کشد. این مسأله‌ای است که نسل امروز که تحت تأثیر مسائل اقتصادی قرار گرفته‌اند، نمیتوانند آنرا درست درك کنند. ولی در ایران می‌بینیم که توده‌های مردم، طبقه مرفه و غیرمرفه و تحت فشار زندگی، همه بپا خاسته‌اند، چه میخواهند؟ مسأله اول «آزادی» میخواهند و مسأله «قسط» یا عدالت اقتصادی خود بخود در پرتو آزادی به عقیده ما تأمین خواهد شد.

خصوصیت انقلاب ایران

خبرنگار روزنامه «النهار» چاپ بیروت دروذهای مردم فلسطین را تقدیم کرد و آیت‌الله طالقانی در جواب گفت: مردم ایران درباره مسأله فلسطین هرگز بی‌تفاوت نبوده‌اند صدای مظلومیت آنها را من خودم و فرزندان ما در ایران و خارج ایران همه‌جا منعکس می‌کردند، حضور من در کنفرانس‌های اسلامی کراچی - بیت‌المقدس - مکه و قاهره در زمان عبدالناصر، اصلاً برای دفاع از حق فلسطینی‌ها بوده، چون دشمن فلسطینی‌ها فقط دشمن فلسطین نیست و نبوده، بلکه دشمن همه عالم اسلام است. پیروزی فلسطینی‌ها پیروزی ما است و خدای ناخواسته شکست آنها شکست ما. بیاری خدا و تبعیت از اولیای اسلام امیدواریم معاضدت و همفکری و همیاری ما بعد از این بیشتر خواهد شد.

خبرنگار النهار پرسید: ویژگی‌های انقلاب اسلامی ایران از نظر شما چیست، موقعیت انقلاب اسلامی ایران را در جهان سوم چگونه می‌بینید و آیا این بخشی از جنبش عدم تعهد هست یا نه؟

آیت‌الله طالقانی پاسخ داد: چون رهبری انقلاب اسلامی با شخصیت‌هایی است که به مبانی اسلام و جهاد اسلامی و امر به معروف و نهی از منکر آشنایی کامل دارند، یکی از خصایص انقلاب اسلامی ما اینست که اسلام، اصیل و دارای دینامیک خودمان را بدون دخالت فکری و سیاسی دیگران تا آنجا که قدرت و توانایی داریم پیش ببریم. ولی در انقلابهای دیگر اگر در کشورهای اسلامی هم بود، اسلام خالص نبود. قسمتی التقاطی بود و یا بوسیله يك حزب و گروه خاص هدایت میشد.

در کشورهای انقلابی کمونیست یا ناسیونالیست ما می بینیم که يك گروه انقلاب میکنند و بعد هم حکومت را خود آن گروه بدست میگیرند و قهرماً وقتی گروه یا حزب خاصی بود، چه نظامی، چه غیرنظامی دنبالش دیکتاتوری و استبداد بود. ولی خصوصیت انقلاب اسلامی ما اینست که ما رهبری‌های مذهبی داعیه حکومت برای خودمان نداریم و نمیخواهیم حاکم باشیم. انقلابی است که از توده همه مردم، همه قشرها آغاز شده و برای همه قشرهاست نه يك حزب و جمعیت خاص. این یکی از ویژگی‌های انقلاب ماست.

از نزدیک هم مشاهده میکنید که این انقلابی است که از زارع، کارگر، کارمند، تاجر، دانشگاهی و... همه مردم در آن شرکت دارند. از همه مردم برای همه مردم شروع شده و هیچ حزب و جمعیتی هم حق ندارد برای خودش سهم بزرگتری در نظر بگیرد و از اینجهت حکومت را در انحصار خودش درآورد. این خصوصیت اصلی است و باقی مسائل فروع این مسأله می باشد. در مورد رابطه با سایر کشورها و موضوع عدم تعهد، وقتی که انقلاب ما از همه مردم است و در برابر استبداد و طاغوت داخلی و استعمار ایستاده ایم، قهرماً ما وابسته به يك پایگاه نخواهیم بود و این همان معنای عدم تعهد است. ما نمیخواهیم متمایل به چپ یا راست باشیم. میخواهیم روی پای خودمان بایستیم، همانطور که همه کشورهای بیطرف میخواهند والان این مسأله دارد توسعه پیدا میکند که گروهی و جوامعی تشکیل بدهند که از زمان مرحوم عبدالناصر درست شد و مرحوم نهرو و آقای تیتو رئیس جمهوری یوگسلاوی هم تأیید کردند. البته تز آنها با تز ما مشترك است و ما میخواهیم گروه مستقلی باشیم.

انقلاب ایران و کشورهای مسلمان

خبرنگار گفت: توجه فلسطینی‌ها اکنون به شدت متوجه ایران شده است، در حالیکه قبلاً نظرها متوجه جنبش فلسطین بود که چه نقطه نظرهایی را باید از آن گرفت. ولی حالا برعکس شده، به این ترتیب که در انقلاب ایران چه نقطه نظرهایی هست که باید آنها را فراگرفت. از اینجهت برای تمام مردم عرب ماهیت اجتماعی و دموکراتیک انقلاب اسلامی مطرح شده است.

آب‌اله طالقانی گفت: تأثیر انقلاب ما در دیگر کشورهای مجاور

عربی و اسلامی غیرعربی بیشتر از نظر منطقه جغرافیایی حساس ما است و دیگر اینکه سرمایه‌های مادی ما و رابطه با شرق و غرب و دیگر آن تعالیم خاصی که شیعه بوده و نگذاشته‌اند ظهور کند. بخصوص در در این چندسال اخیر که استعمار به شدت تسلط پیدا کرد. از جهت منطقه جغرافیایی و از جهت سرمایه‌های مادی و سرمایه‌های فکری که قابل تفهیم برای همه مردم است (نه يك ایدئولوژی که خاص يك طبقه باشد) این انقلاب خواه ناخواه ریشه عمیقی از هرجهت داشت و در کشورهای دیگر مخصوصاً کشورهای مجاور، مسلماً این انقلاب تأثیر بسیاری خواهد داشت. حالا کیفیت تأثیر و اندازه تأثیرش مربوط به اینست که تا چه قدر بتوانیم پیروزی بدست آوریم و در این راه پیش رویم. توده‌های عرب درعین اینکه بعضی‌هایشان تا حدی مدعی هستند آزاد شده‌اند، اما قید و بندهایی برای آنها از طرف رژیم‌ها (حتی رژیم‌های مدعی آزادی) هست که عموم توده‌ها این را بتدریج دارند لمس و درك میکنند. این ندای آزادی مطلق که ما برای همه گروه‌ها سردادیم، شباهتی با آنچه که در کشورهای عربی عمل شده یا ادعا میکنند، ندارد.

نقش زنان در حکومت اسلامی

يك خانم خبرنگار از روزنامه «آیدین‌لیغ» ترکیه پرسید: اگر امکان دارد در مورد نقش زنان در حکومت اسلامی بفرمائید.

آیت‌الله طالقانی گفت: خانم‌هایی که مصاحبه میکنند، بیشتر روی همین موضوع حساسیت دارند. اگر ایشان خواهر مسلمان و آشنا با اسلام باشند، این سؤال را نباید بکنند. بلکه باید از متون اسلام و قرآن بدانند اسارت زن و مهجور نگه‌داشتن او مربوط به اسلام نبود. بلکه مربوط به زندگی اشرافی و درباری بود و بعد هم زن را در کشورهای اسلامی به اسم آزادی بصورت کالا و مصرف‌کننده کالا درآوردند (تجمل‌پرستی). از این جهت آن آزادی که در غرب معتقد هستند اسلام آن آزادی و آن مفهوم آزادی که بی‌بندوباری و وسیله‌شدن و آلت‌شدن زن برای سرمایه‌دارها و مصرف‌کننده‌ها باشد، آن را ما قبول نداریم. اگر معنای نگرانی درباره زن اینست که اسلام زنها را در مسائل اقتصادی و اجتماعی و تکامل فکری و دانش مهجور میدارد، در اسلام نیست و ما نمونه کامل از همان زنهای صدر اسلام داشتیم مثل فاطمه

زهرآ دختر پیغمبر که هم خانه‌دار بود و هم در میدان‌های جهاد پشت سر مجاهدین خدمت میکرد و هم بموقعش در مسجد برای دادخواهی فریاد می‌کشید. و یا دختران ائمه ما، اینها زن اسلامی بودند. اگر زن اسلام میخواهند مطابق این نمونه باشد، همانست که ما عقیده داریم، ولی اگر میخواهد نمونه عروسکهای غربی باشد، این از نظر اسلام آزادی زن نیست و بنظر ما از بین بردن شخصیت زن در اجتماع است. این دیدگاهی است که ما درباره زن داریم. الان هم می‌بینید در همین مبارزه میلیونها زن ایرانی شرکت دارند و بزرگترین پایگاه مبارزه ما همان زنهای ما هستند، چه دختران و خواهران دانشگاهی و چه زنهای خانه‌دار.

خبرنگار پرسید - الان امام خمینی موضوع ایجاد دولت انقلابی را در نظر دارند و دولت بختیار هم موجود است این دوگانگی دولت بنظر جنابعالی چطور است؟

آیت‌الله طالقانی پاسخ داد - این دوگانگی نیست. مردم اینهمه خون دادند و مبارزه کردند برای چه؟ برای اینکه يك رژيم فاسد و غیرقانونی از نظر مردم که مطابق همان قانون اساسی هم که آنها مدعی هستند نبوده (که رژيم سلطنت دیکتاتوری بوده) آن را نفی کنند. همه مساله اصلی مبارزه مردم این بوده و این آقای بختیار اگر از طرف مردم یا مجلسی باشد که منبعث از مردم می‌بود، می‌توانست این ادعا را بکند. ولی مردم ایران حکومت او را اصلاً قانونی نمیدانند و همان مبارزه‌ای را که با آن سلطنت و شاه کردند دنبال خواهند کرد و بختیار بیخود معطل است او اگر آدم عاقل باشد و درباره مبارزه‌های سابقش راست بگوید که برای آزادی مبارزه کرده، ما نفهمیدیم فرق بین بختیار از هاری، شریف‌امامی چه بوده، آنها هم از طرف شاه نصب شدند، بختیار هم از طرف شاه نصب شده، به آنها همین مجلس رأی داده آنها را همین نظامیان طرفدارش هستند. پس مسئله مبارزه چه میشود. بختیار ممکن است مقاومت کند ولی بنظر ما نتیجه ندارد، خونریزی‌ها بیشتر میشود نه اتکائی به مردم دارد نه اتکائی به قانون فقط يك مرکز اتکا دارد و آن آمریکائی‌ها هستند که اصرار دارند و همین آمریکائی‌ها بودند که پدر شاه را درآوردند وقتی علنی کارتر اعلام میکند (همه مردم نمیدانستند شاه اینقدر دست‌نشانده است ما از شاه حمایت میکنیم. برای اینکه تعهد داریم و او را نگهداریم) مردم عصیان‌شان بیشتر شد حالا هم آمریکا رسماً اعلام میکند که ما بختیار را می‌خواهیم نگهداریم. عصیان

مردم فقط زیادت‌تر خواهد شد.

خبرنگاری پرسید: آقای بختیار در مورد مسأله اعلام جهاد گفتند که جهاد را فقط می‌توان بر علیه کفارداد که زمینهای مسلمانان را غصب کرده باشند و در غیر اینصورت برادرکشی میشود.

آیت‌الله طالقانی جواب داد او اصلاً جهاد را نفهمیده است بر هر فردی که حشش غصب شده باشد، دفاع از حق واجب است ما جلوی مردم را میگیریم تا آن حد که با فریاد دفاع کنند. ولی وقتی فریاد به جایی نرسید و طرف حمله کرد، یورش کرد، غصب کرد، مردم اگر خودشان هم با اسلحه جلو بروند، حق قانونی‌شان است و لازم به فتوا نیست. هیچ کافری کافرتر از آن نیست که حق مردم را از بین میبرد و قانون را می‌شکند و به غصب بر مردم سلطه پیدا میکند.

خبرنگار پرسید: درباره دستگیری دکتر علی اصغر حاج سیدجوادی نظر شما چیست؟

آیت‌الله طالقانی پاسخ داد: آقای حاج سیدجوادی از شخصیت‌های ارزنده ما است و هیچ تهمت و مارکی به او نمی‌چسبد. چون کتابهایی که نوشته و مقاله‌هایی که مینویسد، مقاله‌های اصیل ملی، بلکه قسمتی اسلامی است که نهضت کمونیست هم به او نمی‌چسبد و همه مردم خصوصاً طبقه جوان نسبت به او حساسیت خاصی دارند و گرفتن ایشان هم از اشتباهات دیگری است که رژیم مرتکب شده است.

کیهان سه‌شنبه ۱۷ بهمن ۵۷

کتابخانه آنلاین «طالقانی و زمانه ما»

پدر طالقانی:

مردم را تهدید به قتل و آتش‌سوزی نکنید

از منزل آیت‌الله طالقانی درباره سه‌مشکل و مسأله روز که منجر به مراجعات مکرر به منزل ایشان شده است اطلاعیه‌ای صادر شد. یکی از این مشکلات مربوط به کسانی است که تهدید به مرگ میشوند.

در اطلاعیه ضمن ارائه یکی از این «دست‌نوشته»های تهدیدآمیز چنین آمده است:

۱- از این‌فرم نامه‌های تهدیدآمیز این روزها برای خیلی از مردم